

การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาใน นวนิยายไทยต่างสมัย¹

นภัทร อังกรสินธนา ²

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัยมุ่งเปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายต่างสมัยโดยเก็บข้อมูลจากนวนิยายไทยจำนวน 24 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ปรากฏวัจนกรรมอ้อมใน วัจนกรรมการปรึกษา วัจนกรรมโต้แย้ง วัจนกรรม การแสดงความรู้สึกในแง่ลบ วัจนกรรมการขอร้อง วัจนกรรมการสั่ง วัจนกรรมการถาม และ วัจนกรรม การเตือน ในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา ในขณะที่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในวัจนกรรมการแนะนำในนวนิยาย เพียง 3 ช่วงเวลา คือ ในนวนิยายช่วงที่ 2 -4 เท่านั้น ส่วนวัจนกรรมอ้อมในวัจนกรรมการทักทายปรากฏ ในนวนิยายเพียง 2 ช่วงเวลา คือ ในนวนิยายช่วงที่ 1 และช่วงที่ 4 อย่างไรก็ตาม ปรากฏวัจนกรรมอ้อม ในวัจนกรรมการบอกเล่าและวัจนกรรมการสัญญาในนวนิยายเพียงช่วงเวลาเดียวเท่านั้นคือ ในนวนิยาย ช่วงที่ 3 อนึ่ง ไม่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในวัจนกรรมการขอบคุณวัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น และ วัจนกรรมการขู่ในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา

Abstract

The purpose of research was to make comparison of the types of indirect speech acts existing in the dialogues in the novels of different periods, consisting of 24 in number. The result of study shows that the speech acts of reprimanding, argument, dissatisfaction, request, command, question and warning exist in the novels of four periods. By the way, the speech act of advice exists in the novels of second to the fourth periods. The speech act of greeting exists in the novels of second and the fourth period. Furthermore, the speech acts of assertion and promise exist in the third period. Finally, the speech acts of thank, congratulation and threat never exist in the four periods.

¹ วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การกล่าวด้วยคำบางครั้งนอกจากต้องการสื่อความตามรูปภาษาแล้วยังต้องการสื่อความหมายที่นอกเหนือไปจากความหมายที่รูปภาษานั้นปรากฏอยู่ เช่น เมื่อมีคนกล่าวว่า “ร้อนจังเลย” ผู้พูดอาจมีเจตนาตรงตามรูปภาษาที่เป็นประโยคบอกเล่า คือต้องการบอกให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดรู้สึกร้อน หลังจากนั้นผู้ฟังอาจจะเปิดเครื่องปรับอากาศ หรือพัดลม เพื่อคลายความร้อนให้ผู้พูด ซึ่งจะเห็นได้ว่านอกจากจะมีเจตนาแจ้งให้ทราบตรงตามรูปภาษาแล้ว ยังมีเจตนาขอร้องแฉ่งอยู่ในรูปภาษานั้นด้วย ซึ่งผู้ฟังเองก็เข้าใจความต้องการของผู้พูดจึงได้ตอบสนองไป ลักษณะของถ้อยคำที่ก่อให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนี้เราเรียกว่า วัจนกรรม (Speech Acts)

วัจนกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ วัจนกรรมตรง (Direct Speech Acts) หมายถึง ถ้อยคำที่ความหมายประจำรูปของภาษาสอดคล้องกับเจตนาของผู้ส่งสาร และวัจนกรรมอ้อม (Indirect Speech Acts) หมายถึง ถ้อยคำที่ความหมายประจำรูปของภาษาไม่สอดคล้องกับเจตนาของผู้ส่งสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัจนกรรมอ้อม ที่ผู้ฟังไม่เข้าใจเจตนาของผู้พูดได้ด้วยการตีความหมายจากรูปภาษาที่ปรากฏเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องอาศัยบริบทในการเข้าใจความหมายของเจตนาของผู้พูด นอกจากนี้ในสังคมไทยที่ให้ความสำคัญต่อความสุภาพ การให้เกียรติคู่สนทนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาวุโสกว่า วัจนกรรมอ้อมจึงเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่แสดงความสุภาพ และในบางสถานการณ์ก็เป็นกลวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากกว่าการใช้วัจนกรรมตรง

อย่างไรก็ดี ภาษาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสถานการณ์ ฉะนั้นลักษณะการใช้วัจนกรรมอ้อมในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในสังคมไทย เนื่องจากการศึกษาวัจนกรรมอ้อมต้องใช้ข้อมูลจากบทสนทนาของบุคคลที่ใช้สื่อสารกันจริงในสังคม ผู้วิจัยจึงเลือกใช้บทสนทนาของตัวละครในนวนิยายเป็นประชากรในการศึกษาเปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมในครั้งนี้ เพราะบทสนทนาในนวนิยายใกล้เคียงกับบทสนทนาที่ใช้สื่อสารกันจริง ผู้แตงนวนิยายจะสร้างบทสนทนาของตัวละครให้ใกล้เคียงกับบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวันโดยต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการใช้ภาษาจริงของตัวละครตัวนั้นๆ เช่น เพศ วัย อาชีพ เชื้อชาติหรือแม้แต่สมัยของเหตุการณ์ในนวนิยายเรื่องนั้นๆ เพื่อให้นวนิยายมีความสมจริงมากที่สุด (สุพรรณิ วราทร, 2519) ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัยเพื่อเปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในนวนิยายแต่ละช่วงทั้ง 4 ช่วงเวลาตามที่สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) ได้กำหนดไว้ตามเหตุการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อนวนิยายไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเรื่องการกำหนดเงื่อนไขการเกิดวัจน กรรมแต่ละวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1992) มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกประเภทวัจนกรรมแต่ละประเภท

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายต่างสมัย

การตรวจสอบเอกสาร

ทฤษฎีวัจนกรรมมีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดของ จอห์น ออสติน (John L. Austin) ที่เชื่อว่าถ้อยคำในภาษาเป็นการกระทำ เรากระทำการต่างๆ ได้ด้วยคำพูด เช่น เมื่อผู้พูดพูดว่า “I promise I'll be there on time.” ก็เท่ากับว่าผู้พูดได้กระทำการตกลงที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคตที่เป็นข้อผูกมัดระหว่างผู้พูดต่อผู้ฟัง นอกจากนี้จะเห็นว่าคำกริยาในประโยค คือ promise (สัญญา) เป็นกริยาที่ทำให้เกิดการกระทำได้ ซึ่งเราเรียกกริยานี้ว่า “กริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำ” (Performative verb) ครั้นต่อมา จอห์น เซอร์ล (John Searle) ได้พัฒนาแนวคิดนี้โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่าถ้อยคำที่พูดออกมาไม่เพียงแต่ที่มีกริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำเท่านั้น แต่ทุกถ้อยคำมีเจตนาแฝงอยู่เสมอ (Parker, 1946) นอกจากนี้ เซอร์ล (Searle, 1992) ยังได้กำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสม (Felicity conditions) ในการแยกความแตกต่างของวัจนกรรมแต่ละประเภท เพราะในบางสถานการณ์ถ้อยคำเดียวกันอาจตีความเจตนาได้แตกต่างกัน ซึ่งเงื่อนไขที่เหมาะสมมีดังนี้

1. **เงื่อนไขทั่วไป (General conditions)** คือ การที่ผู้พูดและผู้ฟังใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสารหรือทั้งผู้พูดและผู้ฟังสามารถเข้าใจในภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างกัน และต้องไม่ใช่การสนทนาในการแสดงหรือเป็นการพูดเล่น เหลวไหล

2. **เงื่อนไขเนื้อหา (Content conditions)** คือ รายละเอียดของเนื้อหาของถ้อยคำที่ใช้สื่อบอกเจตนา เช่น การสัญญาและการเตือน เนื้อหาของถ้อยคำที่กล่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งคู่ ซึ่งเงื่อนไขเนื้อหาในอนาคตของการสัญญานั้นกำหนดให้เกิดการกระทำของผู้พูดในอนาคต

3. **เงื่อนไขเกี่ยวกับเหตุการณ์ล่วงหน้า (Preparatory conditions)** เช่น การให้สัญญา สิ่งที่ทำให้สัญญานั้นจะต้องไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยตัวของมันเองอยู่แล้ว แต่จะต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตเท่านั้น หรือการเตือน สิ่งที่คุณพูดจะเตือนนั้นไม่จำเป็นที่ผู้ฟังจะต้องรู้ว่าจะมีสิ่งนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ แต่ผู้พูดจะต้องมั่นใจว่าสิ่งที่ผู้พูดจะต้องเกิดขึ้น ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวนี้มักจะเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขความจริงใจ

4. **เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity conditions)** เช่น การให้สัญญา ผู้พูดจะต้องมีอาการหรือแสดงออกให้เห็นว่าจะกระทำตามสิ่งที่ได้ให้สัญญาไว้จริงๆ หรือการเตือน ผู้พูดหรือผู้ที่เตือนจะต้องเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นนั้นจะต้องเป็นผลเสียต่อผู้ฟัง

5. **เงื่อนไขพื้นฐาน (Essential conditions)** คือ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสิ่งที่พูดออกมาสภาพแวดล้อม รวมถึงความตั้งใจของผู้พูดอย่างเหมาะสม เช่น ในการกล่าวคำสัญญา ตัวผู้พูดจะถูกเปลี่ยนสภาพให้เป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ ในทางกลับกันหากผู้พูด

ไม่ได้มีท่าทีที่จะปฏิบัติตามคำสัญญานั้นจริงหรือแสดงท่าทางว่าไม่ได้จริงจังกับคำสัญญาก็จะไม่ถือว่าเป็นการให้คำสัญญาที่สมบูรณ์ หรือในการเตือน เงื่อนไขในข้อนี้ก็จะมีหมายถึงการเปลี่ยนสถานภาพของผู้พูดจากบุคคลธรรมดาเป็นผู้ที่แจ้งเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแก่ผู้ฟัง เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นวนิยายไทย จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติ นวนิยายไทย ของ สุพรรณิ วราทร (2519) ตรีศิลป์ บุญขจร (2525) และสายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) พบว่า นวนิยายไทยมีจำนวนมาก จึงทำให้ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากร (infinite population) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ตามเกณฑ์การแบ่งช่วงนวนิยายของ สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 คือ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2444 ถึง พ.ศ. 2475 จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทำให้ได้นวนิยายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลานี้ทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ ลูกผู้ชาย มารมณุษย์ หัวใจปรารถนา ปราบพศ ผจญบาป ศัตรูของเจ้าหล่อน ความผิดครั้งแรก และกรรมเก่า

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2476 ถึง พ.ศ. 2500 จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทำให้ได้นวนิยายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลานี้ทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ หญิงคนชั่ว บ้านทรายทอง ทางสายเปลี่ยว และดอกฟ้า

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 คือ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2501 ถึง พ.ศ. 2516 จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทำให้ได้นวนิยายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลานี้ทั้งหมด 3 เรื่อง ได้แก่ เรือมณุษย์ เขาชื้อกานต์ และตะวันตกดิน

กลุ่มตัวอย่างที่ 4 คือ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2517 ถึง ปัจจุบัน จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทำให้ได้นวนิยายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลานี้ทั้งหมด 9 เรื่อง ได้แก่ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง ตีลังสูงซุงหนัก เจ้าจันทร์หม่อมมหาราชพระธาตุอินทร์แขวน เวลา ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน อมตะ และช่างสำราญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เกณฑ์การแบ่งแยกประเภทวรรณกรรมของ เซอร์ล (Searle, 1992) อย่างไรก็ตาม เกณฑ์การแบ่งแยกประเภทวรรณกรรมของเซอร์ลมีรายละเอียดมาก ผู้วิจัยจึงจะยอตัวอย่างเกณฑ์การแบ่งแยกวรรณกรรมในบางวรรณกรรมเท่านั้นเพื่อเป็นตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. **วรรณกรรมการขอร้อง (Request)** เซอร์ล (Searle, 1992: 67) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่จัดว่าเป็น วรรณกรรมการขอร้องต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวรรณกรรมต่อไปนี้

1.1 **เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อหา** เป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

1.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้ และผู้พูดก็เชื่อว่าผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้เช่นกัน

1.2.2 ไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นขัดแย้งต่อทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่า ผู้ฟังจะกระทำวิธียของเหตุการณ์อันเป็นปกติ

1.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้น

1.4 เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ นับว่าเป็นความพยายามที่จะให้ผู้ฟังกระทำตามผู้พูด

2. **วัจนกรรมการถาม (Question)** เซอร์ล (Searle, 1992: 67) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการถามต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมต่อไปนี้

2.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ จะเป็นเนื้อความใดๆ ก็ได้

2.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน

2.2.1 ผู้พูดไม่รู้คำตอบ

2.2.2 ไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นขัดแย้งทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าผู้ฟังจะให้ข้อมูลในเวลานั้นถ้าผู้พูดไม่ถาม

2.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ ผู้พูดต้องการข้อมูลนั้น

2.4 เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ นับว่าเป็นความพยายามที่จะเอาข้อมูลจากผู้ฟัง

3. **วัจนกรรมโต้แย้ง (Argue)** เซอร์ล (Searle, 1992: 67) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมโต้แย้งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมต่อไปนี้

3.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ จะเป็นเนื้อความใดๆ ก็ได้

3.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน

3.2.1 ผู้พูดมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเรื่องที่พูด

3.2.2 ไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นขัดแย้งทั้งผู้พูด และผู้ฟังว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดไปนั้นถูกต้องแน่นอนแล้ว

3.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ ผู้พูดเชื่อในเรื่องที่พูด และไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการกระทำของผู้ฟัง

3.4 เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ นับว่าเป็นความพยายามที่จะเสนอความคิดแย้งเพื่อให้ผู้ฟังเชื่อหรือเห็นด้วยกับผู้พูด

นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ได้นำเกณฑ์เงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ลมาพิจารณา และสร้างเงื่อนไขวัจนกรรมอื่นๆ ที่เซอร์ลเองมิได้กล่าวถึง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเกณฑ์ดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อความสะดวกของการวิจัยในครั้งนี้ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4. **วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก** ในแง่ลบ สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (2544: 55) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกในแง่ลบต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมต่อไปนี้

4.1 เจื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ กล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ใด หรือสภาพของผู้ใดหรือสิ่งใด

4.2 เจื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำหรือสภาพนั้นๆ

4.3 เจื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ ผู้พูดเกิดความรู้สึกในแง่ลบ เช่น ไม่พึงพอใจผิดหวังต่อการกระทำหรือสภาพนั้นๆ

4.4 เจื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ เป็นการแสดงความรู้สึกในแง่ลบ ต่อการกระทำหรือสภาพนั้นๆ ออกมา

5. วัจนกรรมการบริภาษ (Reprimanding) (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2547: 5) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการบริภาษต้องเป็นไปตามเจื่อนไขวัจนกรรมต่อไปนี้

5.1 เจื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ เป็นการพูดถึงพฤติกรรม หรือการกระทำในอดีตของผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายในการบริภาษ

5.2 เจื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายในการบริภาษนั้นผิด หรือไม่น่าพึงพอใจ ผู้พูดจึงจำเป็นต้องระบายความคับแค้นใจ หรือความไม่พึงพอใจที่มีต่อการกระทำของผู้ฟังนั้น

5.3 เจื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ ผู้พูดต้องการทำร้ายจิตใจผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายในการบริภาษ เพื่อให้รู้สึกสำนึกในความผิดที่ตนได้กระทำ เมื่อได้ยินคำพูดนั้น

5.4 เจื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ เป็นความพยายามที่จะทำร้ายจิตใจผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายในการบริภาษ เพื่อให้สำนึกในความผิดที่ตนได้กระทำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาการใช้วัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทย โดยพิจารณาจากความไม่สอดคล้องของรูปภาษาที่ปรากฏในบทสนทนาของนวนิยายไทยกับการแสดงเจตนาของผู้พูดบทสนทนานั้น

2. วิเคราะห์ประเภท และความหมายของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทย

3. เปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทยแต่ละสมัย

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเรียบเรียงแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัยทั้ง 4 ช่วงเวลานั้น ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมกับรูปประโยคทั้ง 3 รูปประโยค คือ รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคคำสั่ง และรูปประโยคคำถาม รวมทั้งเปรียบเทียบรูปภาษาที่ปรากฏในแต่ละประเภทของวัจนกรรมในนวนิยายไทยต่างสมัย ซึ่งปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย

วัจนกรรม	รูปประโยคบอกเล่า				รูปประโยคคำสั่ง				รูปประโยคคำถาม			
	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4
ขอเรื่อง	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	✓	✓
สั่ง	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	-
บอกเล่า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-
ถาม	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-
ขอบคุณ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แนะนำ	-	-	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓
เตือน	✓	-	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	-	✓
ทักทาย	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓
แสดง ความ ยินดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัญญา	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปฏิเสธ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ) ตารางเปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย

วัจนกรรม	รูปประโยคบอกเล่า				รูปประโยคคำสั่ง				รูปประโยคคำถาม			
	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4	นวนิยาย ช่วงที่ 1	นวนิยาย ช่วงที่ 2	นวนิยาย ช่วงที่ 3	นวนิยาย ช่วงที่ 4
โต้แย้ง	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
แสดง ความรู้สึก ในแง่ลบ	-	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓
บริภาษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
รวม	4	4	7	6	1	1	3	3	6	5	7	7

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประเภทและความหมายของวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาใน นวนิยายไทยต่างสมัยทั้ง 4 ช่วงเวลาพบว่า วัจนกรรมการบริภาษเป็นวัจนกรรมที่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคทั้ง 3 รูปประโยคคือ รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคคำสั่งและรูปประโยคคำถามและปรากฏในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา ยกเว้นรูปประโยคคำสั่งในนวนิยายช่วงที่ 4 ที่ไม่ปรากฏวัจนกรรมการบริภาษ

นอกจากนี้วัจนกรรมได้แก่ วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกในแง่ลบ และวัจนกรรมการแนะนำเป็นวัจนกรรมหนึ่งที่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคทั้ง 3 รูปประโยคคือ รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคคำสั่งและรูปประโยคคำถาม แต่ไม่ปรากฏในนวนิยายบางช่วงเวลา กล่าวคือ วัจนกรรมได้แก่ วัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าและรูปประโยคคำสั่งในนวนิยายช่วงที่ 3 กับนวนิยายช่วงที่ 4 และปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคคำถามในนวนิยายช่วงที่ 1 - 4 สำหรับวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกในแง่ลบนี้ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าใน นวนิยายช่วงที่ 2 รวมทั้งปรากฏในรูปประโยคคำสั่งในนวนิยายช่วงที่ 4 และรูปประโยคคำถามในนวนิยายช่วงที่ 1 ช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 ส่วนวัจนกรรมการแนะนำปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าในนวนิยายช่วงที่ 4 รวมทั้งปรากฏในรูปประโยคคำสั่งในนวนิยายช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 และรูปประโยคคำถามที่ปรากฏในนวนิยายช่วงที่ 2- 4

ในขณะที่วัจนกรรมการขอร้อง วัจนกรรมการสั่งและวัจนกรรมการเตือนปรากฏวัจนกรรมอ้อมเฉพาะในรูปประโยคบอกเล่าและรูปประโยคคำถามเท่านั้น โดยวัจนกรรมการขอร้องปรากฏ วัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าในนวนิยายช่วงที่ 2- 4 และรูปประโยคคำถามในนวนิยายช่วงที่ 1 ช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 ด้านวัจนกรรมการสั่งปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าในนวนิยายช่วงที่ 1 ช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 และรูปประโยคคำถามในนวนิยายช่วงที่ 2 กับช่วงที่ 3 ส่วน วัจนกรรมการเตือนปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าในนวนิยายช่วงที่ 1 กับช่วงที่ 3 และในรูปประโยคคำถามในนวนิยายช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 และช่วงที่ 4

อย่างไรก็ตามวัจนกรรมการบอกเล่า วัจนกรรมการทักทาย วัจนกรรมการสัญญาและ วัจนกรรมคำถามปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบางรูปและในนวนิยายบางช่วงเวลาเท่านั้น กล่าวคือวัจนกรรมการบอกเล่าปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคคำถามเพียงรูปประโยคเดียวในนวนิยายช่วงที่ 3 ส่วนวัจนกรรมการทักทายปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคคำถามเพียงรูปประโยคเดียวเช่นกันแต่ปรากฏในนวนิยาย 2 ช่วงเวลาคือ นวนิยายช่วงที่ 2 กับช่วงที่ 4 ด้าน วัจนกรรมการสัญญาปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าเพียงรูปประโยคเดียวและใน นวนิยายช่วงที่ 3 เพียงช่วงเวลาเดียวเช่นกัน และวัจนกรรมคำถามปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าเพียงรูปประโยคเดียวแต่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา และสุดท้ายวัจนกรรมการขอบคุณ วัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น และวัจนกรรมการขู่ไม่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคทั้ง 3 รูปประโยคในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา

อภิปรายพล

จากการศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัยจะสังเกตเห็นว่า พบวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคคำถามมากที่สุดในวนิยายช่วงที่ 1- 4 โดยเฉพาะวัจนกรรมการบริภาษ และวัจนกรรมโต้แย้ง ซึ่งเป็นวัจนกรรมที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าและอาจนำมาซึ่งความไม่พอใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังหากผู้พูดใช้วัจนกรรมตรงสื่อเจตนาทั้ง 2 เจตนา³ แม้งานวิจัยนี้ไม่ได้เก็บข้อมูลจากบทสนทนาจริง แต่บทสนทนาในนวนิยายก็เปรียบเสมือนถ้อยภาษาที่สื่อสารจริงที่ผู้ประพันธ์ได้กลั่นกรองเพื่อให้นวนิยายนั้นสมจริง การใช้วัจนกรรมการบริภาษและวัจนกรรมโต้แย้งอ้อมจำนวนมาก จึงทำให้เห็นว่าคนไทยไม่ว่าจะในอดีตหรือปัจจุบันคำนึงถึงความรู้สึก ดังที่บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1994) กล่าวถึงการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ที่ไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟังว่าเป็นการสื่อสารเพื่อความรู้สึก โดยอ้อมวิธีหนึ่ง ในกรณีที่ผู้พูดไม่ต้องการที่จะละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือรักษาไว้ซึ่งความรู้สึก นอกจากนี้นวนิยายที่ตัวละครต้องมีโครงเรื่องที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ พฤติกรรมและความขัดแย้งที่มีความสำคัญ รวมทั้งการต่อสู้ดิ้นรนและอุปสรรค ฉะนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีวัจนกรรมการโต้แย้ง และวัจนกรรมการบริภาษเป็นจำนวนมาก

กล่าวได้ว่าการใช้วัจนกรรมอ้อมเป็นไปเพื่อความรู้สึกโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความบาดหมางระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังเช่น วัจนกรรมการบริภาษ และวัจนกรรมโต้แย้งที่ผู้พูดมีเจตนาที่จะทำร้ายจิตใจ และเสนอความคิดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังตามลำดับ แม้ว่าการใช้ วัจนกรรมอ้อมกับวัจนกรรมดังกล่าวนี้จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นกล่าวคือ ผู้ฟังไม่บริภาษตอบหรือเห็นคล้อยตามผู้พูดในที่สุด แต่บางในครั้งผู้ฟังก็ไม่คำนึงถึงความรู้สึกที่ผู้พูดมีให้และกล่าวบริภาษหรือโต้แย้งกลับ โดยเฉพาะเมื่อผู้ฟังเป็นผู้ที่อาวุโสกว่า นอกจากนี้การกล่าวบริภาษทางอ้อมโดยเฉพาะการเปรียบยอมนำมาทำร้ายจิตใจผู้ฟังได้รุนแรงเท่ากับการบริภาษโดยตรง นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าในบางวัจนกรรมโดยเฉพาะวัจนกรรมการบริภาษ ผู้พูดไม่คำนึงถึงความรู้สึกมากเท่ากับ วัจนกรรมอื่นๆ แต่มุ่งที่จะให้ประสบผลสำเร็จในการทำร้ายจิตใจผู้ฟัง ถึงอย่างไรผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของดิยุ ศรีนราวัฒน์ (2544) ที่ศึกษาเรื่อง “กลวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย”

อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่า วัจนกรรมขอขอบคุณและวัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นวัจนกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังนั้น ไม่ปรากฏในวัจนกรรมอ้อมในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความรู้สึกของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1994) ที่กล่าวว่าหากผู้พูดเชื่อว่าการกระทำจะไม่ก่อให้เกิดการเสียหน้า³ หรือก่อให้เกิดการเสียหน้าน้อยที่สุด หรือเนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังเพียงพอที่จะไม่ต้องคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง ผู้พูดก็จะทำสิ่งที่ต้องการด้วยกลวิธีความรู้สึก คือ ใช้ภาษาอย่างตรงประเด็น (bald on record) ห้วน ลั่น ไม่มีการอ้อมค้อม ดังนั้น ทั้งวัจนกรรมการขอขอบคุณและวัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น ต่างก็เป็นวัจนกรรมที่เป็น

³ “หน้า” หมายถึง ภาพลักษณ์ทางสังคมซึ่งแต่ละคนต้องการมี/เป็น โดยแบ่งเป็นหน้าด้านลบ และหน้าด้านบวก.

ประโยชน์หรือผลดีต่อผู้ฟัง รวมถึงเป็นผลดีต่อหน้าของผู้ฟัง ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่ผู้พูดจะต้องกล่าวขอบคุณหรือกล่าวแสดงความยินดีทางอ้อม

ส่วนวัจนกรรมการขู่ ซึ่งเป็นวัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเสียหน้าและไม่เป็นผลดีต่อผู้ฟังนั้น ไม่ปรากฏในรูปของวัจนกรรมอ้อมเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขู่เป็นเจตนาของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังเกรงกลัวตนเอง ฉะนั้นผู้พูดจึงต้องใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมาเพื่อสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเจตนาของตนเองได้แจ่มแจ้งที่สุด เพราะหากใช้วัจนกรรมอ้อม ผู้ฟังอาจตีความเจตนาเป็นอย่างอื่น นอกจากนี้ วัจนกรรมการบอกเล่า ก็เป็นอีกวัจนกรรมหนึ่งที่แทบจะไม่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคใดเลย ยกเว้นรูปประโยคคำถาม ในช่วงเวลาเดียวคือในนวนิยายช่วงที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัจนกรรมการบอกเล่าเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาที่จะบอกหรือแจ้งให้ผู้ฟังรู้ในเรื่องราวเท่านั้น ไม่ใช่วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเสียหน้าหรือเป็นผลเสียต่อผู้ฟัง ฉะนั้นผู้พูดจึงไม่ใช้วัจนกรรมอ้อมในการบอกเล่าเรื่องราว แต่จากตัวอย่างวัจนกรรมบอกเล่าที่ปรากฏเป็นวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคคำถาม ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นบอกเพื่อการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้สนใจติดตามเรื่องราวต่อไปจนจบ

เป็นที่น่าสังเกตว่างานวิจัยในครั้งนี้นับพบว่าบทบรรยายของผู้ประพันธ์มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนยิ่งขึ้นรวมทั้งได้รรถรสจากการอ่าน ทำให้นวนิยายมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น เพราะบทบรรยายในนวนิยายเปรียบเสมือนบริบทแวดล้อมอื่นๆ (context) ในสถานการณ์การสนทนาจริง ที่ผู้อ่านต้องใช้ทั้งบทบรรยายและบทสนทนาตีความเพื่อที่จะเข้าใจเจตนาของตัวละครได้ถูกต้อง นอกจากนี้วัจนกรรมคำถามที่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในรูปประโยคบอกเล่าเป็นอีกข้อสังเกตหนึ่งที่ทำให้ทราบว่าผู้ประพันธ์มีความสังเกต เพราะในสถานการณ์การสนทนาจริง การถามคำถามผู้ฟังไม่จำเป็นต้องรูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม แต่ผู้พูดอาจใช้รูปประโยคบอกเล่าประกอบกับบทบรรยายน้ำเสียง (intonation) ของตัวละคร ซึ่งจะทำให้นวนิยายมีความสมจริง อย่างไรก็ตามแม้ว่าในช่วงที่ 1 คือ พ.ศ. 2444 ถึง พ.ศ. 2475 นวนิยายจะเพิ่งเผยแพร่ในสังคมไทยและเพิ่งจะมีนักประพันธ์ใหม่ แต่นักประพันธ์ก็คำนึงถึงความสมจริงของบทสนทนา ดังปรากฏจำนวนประเภทของวัจนกรรมที่ใกล้เคียงกับนวนิยายในช่วงเวลาต่อมา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้นี้ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะนวนิยายต่างสมัยทั้ง 4 ช่วงเวลาตามการแบ่งของสายทิพย์ นุกูลกิจ (2543) ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประเภทของวัจนกรรมอ้อมในนวนิยายแต่ประเภท รวมทั้งหาความถี่วัจนกรรมอ้อมแต่ละประเภทที่ปรากฏต่อไป

บรรณานุกรม

- ก. สุรางคนางค์ (นามแฝง). 2496. **ดอกฟ้า**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- _____. 2512. **ทางสายเปลี่ยว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- _____. 2530. **บ้านทรายทอง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- _____. 2531. **หญิงคนชั่ว**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- กฤษณา อโศกสิน (นามแฝง). 2516ก. **เรือนุชย์**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผดุงศึกษา.
- _____. 2516ข. **ตะวันตกดิน**. 3 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น.
- _____. 2547. **ปูนปิดทอง**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดับเบิลนายน์.
- คำพูน บุญทวี. 2538. **ลูกอีสาน**. กรุงเทพมหานคร: หจก.บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ชาติ กอบจิตติ. 2537. **เวลา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- _____. 2547. **คำพิพากษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- ดอกไม้สด (นามแฝง). 2513. **ความผิดครั้งแรก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพร่พิทยา.
- _____. 2517. **ศัตรูของเจ้าหล่อน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- _____. 2536. **กรรมเก่า**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- ดิฐ ศรีนราวัฒน์. 2542. "วิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย." **วารสารภาษาและภาษาศาสตร์** 17 (2): 26 - 39.
- เดือนวาด พิมวนา. 2546. **ช่างสำราญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สามัญชน.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. 2525. **นวนิยายไทยในรอบทศวรรษ: ข้อสังเกตบางประการ**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นิคม รายยวา. 2538. **ตลิ่งสูง ชุงหนัก**. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.
- มาลา คำจันทร์ (นามแฝง). 2544. **เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- วิมล ไทรนิ่มนวล. 2545. **อมตะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามประเทศ.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2547. **วัจนกรรมการบริหารในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. 2543. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: แมสโปรดักส์.
- สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. 2544. **การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า "ทำไม" ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุพรรณิ วราพร. 2519. **ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรก จนถึง พ.ศ.2475.**

กรุงเทพฯ:มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง). 2540. **เขาชื่อกานต์.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามัคคีสาร (ดอกหญ้า).

ศรีบุรพา (นามแฝง). 2510. **มารมณุษย์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงศิลา.

_____. 2533. **ปราบพยศ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

_____. 2536. **ลูกผู้ชาย.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

_____. 2548ก. **ผจญบาป.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

_____. 2548ข. **หัวใจปรารถนา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

Austin, John L. 1992. **How To Do Things With Words.** Oxford: Oxford University Press.

Brown, Penelope and Levinson, Stephen C. 1994. **Politeness: some universal in language usage.** Newcastle: Cambridge University Press.

Mey, Jacob L. 2002. **Pragmatics: An Introduction.** Oxford: Blackwell.

Searle, John R. 1992. **Speech acts: an essay in the philosophy of language.** London: Cambridge Alden and University Press.

Yule, George. 1996. **Pragmatics.** Oxford: Oxford University Press.